GLOSA
Sindikat kulture in narave Slovenije

Obstaja tudi pomemben neumetniški del članstva

Z Janezom Kocjanom, predsednikom Sindikalne konference tehničnih delavcev in organizatorjev v glasbeno-scenski dejavnosti v Glosi, Sindikatu kulture in narave Slovenije, smo se pogovarjali o problematiki tehničnih in podpornih poklicev na področju kulture.

Kot je poudaril **Janez Kocjan** iz Cankarjevega doma, je od tehničnih in podpornih poklicev, t. i. spremljajočih dejavnosti (vzdrževalci, serviserji, čistilke, varnostniki, gasilci, odrski delavci, oblikovalci zvoka, slike, svetlobe in scene ...), v kulturnih ustanovah počutje obiskovalcev skoraj enako odvisno kot od umetniških (po)ustvarjalcev, čeprav ljudje uživajo umetnost predvsem zaradi teh drugih, delavci zaodrja pa običajno ostajajo »nevidni«. Žal njihov pomen ljudje slabo razumemo in od tu nizko vrednotenje teh poklicev, čeprav se na srečo v zadnjih letih to postopoma spreminja, je dodal sogovornik. V zadnji plačni reformi javnega sektorja je uspelo sindikalnim pogajalcem (tudi s pomočjo Glosine sindikalne konference tehničnih delavcev in organizatorjev, ustanovljene na Kocjanovo pobudo) doseči nekaj pomembnih sprememb na bolje, saj so del teh poklicev priznali za ustvarjalne in za podporne poklice v kulturi ter jih razvrstili tudi za dva plačna razreda višje. Žal so delavci iz teh poklicev, ki so nižje izobraženi in priučeni, zlasti odrski delavci in vzdrževalci, ostali v skupini J in po Kocjanovih besedah »ekstremno podcenjeni«. »Še vedno čakamo na popravke te ureditve, ki jih je takratni minister Virant obljubil, a za odprtje pogajanj na tem področju ne želijo niti slišati,« je pojasnil Kocjan.

Foto M. B.

Janez Kocjan, ki dela v Cankarjevem domu že 28. leto, je nekaj mandatov vodil tamkajšnji sindikat. Jeseni bi se moral po določilih Zujfa upokojiti, a si tega še ne želi. Na vprašanje o podaljšanju delovne poti odgovora vodilnih še ni dobil.

Delo odrskih delavcev na predstavah in priznavanje delovnih ur na gostovanjih sta še vedno sistemsko neurejeni področji, je še poudaril Kocjan, ki tu vidi tudi razlog za upad pripravljenosti članov za sodelovanje v konferenci. A tak način sindikalnega dela je po njegovem nujen, zato glede prihodnosti ostaja optimističen.

Obremenjeni od jutra do večera

Tehnični delavci so v kulturnih ustanovah prisotni pri celodnevnih pripravah in vajah pa tudi pri izvedbi večernih oziroma nočnih prireditev, in od tu neenakomerno razporejen delovni čas. »Pri nas v Cankarjevem domu pa je to še bolj zahtevno, imeti moramo še bolj izkušene in usposobljene tehnične delavce, saj večino prireditev pripravimo in izvedemo v enem dnevu,« je dodal. »Neenakomerno razporejen delovni čas – to je največja rak rana na področju odrsko-scenske dejavnosti,« je poudaril Kocjan. S fizičnimi obremenitvami je tesno povezan stres, saj so nepreklicno vezani na roke in pod velikim pritiskom ob pripravah ter izvedbah, čeprav tega v oceni tveganja varnosti in zdravja pri delu ni jasno videti. »Naše delo na odrih je sicer podobno improviziranemu delovišču,« je še pojasnil.

O tem se ne govori dovolj, nekompetentni pa velikokrat sprašujejo delavce v kulturi, zakaj vztrajajo v takih »nemogočih razmerah«, a Kocjan ima pripravljen odgovor: »Ker me to delo veseli, me izpolnjuje, je moj način življenja in ne nazadnje tudi moj črni kruh. Če tega ne bi opravljal z veseljem, radostjo in predanostjo do umetnosti, tega ne bi počel«. Kdor tega nima, jih hitro zapusti, je dodal in dejal, da so v lučno ekipo v zadnjem desetletju dobili le enega kakovostnega in vztrajnega sodelavca.

»Cankarjev dom je organiziran na visoki ravni, tako vsebinsko kot organizacijsko. Resda veliko improvizirano, a vse znotraj predvidljivih okvirov,« je pohvalil svoj kolektiv. Hujših kršitev pri njih ni, sporadične pa rešujejo hitro in sporazumno. Če se bo nadaljevala kadrovska politika naših oblasti (prepoved nadomestnega zaposlovanja), bomo v nekaj letih v Cankarjevem domu padli v kadrovsko črno luknjo, je še posvaril. Predvsem zato, ker izobraževalnih programov za podporne poklice in tehnologijo gledališča ni in se vsi usposabljajo med dolgimi leti dela.

M. B.

Sindikalno članstvo vzdržuje pravice najbolje plačanih

V Cankarjevem domu je 150 zaposlenih, zunanje sodelavce pa imajo v hostesni službi in občasno med tehničnimi delavci, predvsem za prenos, pospravljanje in selitve. S tem delavci – njihovo število je odvisno od potreb – skušajo graditi dolgoročnejše odnose, saj s tem zagotavljajo boljše rezultate dela in večjo varnost pri delu.
Sindikat Cankarjevega doma je ustanovni član Glose in edini v tej ustanovi, med kakimi 40 člani pa je zelo malo višje in visoko izobraženih. »Zaposleni, ki niso člani sindikata, računajo, da se bodo sami dogovorili za boljše pogoje in plače. A ravno ti najpogosteje pridejo po informacije,« je glede sindikalnega članstva povedal Kocjan. »Najbolj žalostno in banalno je, da članstvo, ki ima najnižje plače, vzdržuje pravice najbolje plačanih. Sem zagovornik tega, da pravice iz kolektivne pogodbe veljajo samo za člane sindikata, za vse druge pa zakon kot minimalni standard,« je poudaril Kocjan.